

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

Development the Program to Build the Public Mind of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2

จิราภรณ์ ไชยกมล¹, วิรัตน์ พงษ์ศิริ²
Jiraporn Chaikamol¹, Wirat Pongsiri²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยมีกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะนักเรียน 2) แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เพื่อศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนที่สอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 3) พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 4) แบบประเมินการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าฐานนิยม ค่าพิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Informatics, Mahasarakham University

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบจำนวน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงจำนวน 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองจำนวน 5 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตนจำนวน 4 ตัวชี้วัด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินมีความเหมาะสมในทุกด้าน

2. สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านตามผลการวิจัย ในข้อ 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน และจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง ตามลำดับ

3. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แบ่งออกเป็น Module 3 Module ประกอบด้วย Module 1 จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง Module 2 จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองและ Module 3 จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน

ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม 2) การยับยั้งพฤติกรรม และ 3) การเสริมสร้างให้พฤติกรรมคงอยู่ ซึ่งผลการประเมินมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม เสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the components and indicators of public mind of secondary school students ; Under the jurisdiction of the Office of Surin Educational Service Area Office 2. 2) to study current condition Desirable condition public spirit of secondary school students Under the jurisdiction of the Office of Surin Educational Service Area Office 2 and 3) to develop a public mind reinforcement program for secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The

research and development process it is divided into 3 phases: Phase 1: the study of public mind components and indicators of secondary school students. Phase 2: study of current condition Desirable condition Public spirit of secondary school students. Phase 3: development of public mind reinforcement program for secondary school students. The instruments for this research were 1) Formative assessment and indicators of public mind students. 2) Research questionnaire using the sample of teachers who taught in the school, expanding the educational opportunities under Surin Primary Educational Service Area Office 2. 3) Public mental reinforcement program of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2. And 4) A model for assessing the development of the public mind reinforcement program of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The statistics uses for data analysis included the value, rang, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The composition and metrics for enhancing the student's public mind image consist of 3 elements, 13 indicators consists of composition 1: public insight and cognition of 4 indicators. Composition 2: public feeling of self-esteem of 5 indicators. And Composition 3: Public mind aspect of self-practice of 4 indicators. And elements of public mind of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 the experts assessed the suitability in all aspects.

2. Current situation in public mind reinforcement of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 the 3 components according to the results of the research in No. 1 the overall rating is moderate current conditions from the most to the least of public feeling of self-esteem public insight and cognition and the public mind on their respective actions respectively. Desirable condition in public mind reinforcement of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 overall at the highest level Sort desirable conditions from the most to the least of public feeling of self-esteem public mind on their respective actions and the public insight and cognition respectively.

3. Public mind reinforcement program for secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 include Module 1: Public insight and cognition Module 2: public feeling of self-esteem and Module 3: public mind on their respective actions. To enhance the public mind of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 the most to the least of public mind on their respective actions public insight and cognition and the public feeling of self-esteem respectively. Consists of 3 steps 1) promotion and development of behavior. 2) Behavioral inhibition. And 3) strengthening

behavior. The experts have evaluated the suitability and feasibility of the application very high.

In conclusion, the public mind reinforcement program of secondary school students under Surin Primary Educational Service Area Office 2 the researcher develops effectively, Appropriate, It can be used to enhance the public mind of secondary school students in other schools as well.

Keywords: Development the Program, Build the Public Mind, secondary school students

บทนำ

จิตสาธารณะเป็นพื้นฐานทางสังคมที่จะทำให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยบุคคลที่จะมีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติส่วนรวมของสังคม และตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ในภาวะวิกฤตสังคมไทยในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่มักคิดหนีต่อสู้อัตนเอง ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับส่วนรวมสิ่งที่เป็นของส่วนรวม เช่น สวนสาธารณะ ตู้โทรศัพท์ น้ำประปาสาธารณะ ไฟถนน ฯลฯ จะหาผู้ดูแลรักษาได้ยาก ทุกคนรู้จักแต่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น (ลัดดาวัลย์เกษมเนตร และคณะ, 2547: 1) การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะปัจจัยแห่งพลังอำนาจที่สำคัญของชาติที่สุุดประการหนึ่งคือ ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในทุกๆ ด้านนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านศักยภาพควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนของประเทศ เพราะผู้ใหญ่จะมีคุณภาพดีจะต้องมีรากฐานมาจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพจากสถาบันทางสังคม อันได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนาในการพัฒนาทางด้านจิตสาธารณะ (นวัตกร หอมสิน, 2556:

2) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาจิตสาธารณะที่ดีต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากบ้าน โรงเรียน และสังคม โดยเฉพาะสังคมหรือชุมชน (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2553: 1) ดังนั้นการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากครอบครัว สถานศึกษาและผู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก คือ บิดามารดาครู และเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย หากบุคคลเหล่านี้ได้ถ่ายทอดความมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติส่วนรวมให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอก็จะซึมซับคุณลักษณะที่ดีติดตัวไป (พรพรหม พรระพวก, 2550: 2) และหากสังคมใดประชาชนขาดจิตสำนึก เช่น จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมจิตสำนึกที่จะช่วยรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกในการต่อสู้ต่อความไม่ถูกต้องและจิตสำนึกที่มีต่อความรักชาติ รักแผ่นดิน สังคมนั้นจะเป็นสังคมที่เป็นอันตราย คนที่ไม่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมจะทำอะไรตามใจชอบ เอาแต่ได้ เห็นแก่ตัว สามารถทำได้ทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงความเดือดร้อนความเสียหายที่จะเกิดต่อส่วนรวม ในทางกลับกัน ถ้าคนในสังคมมีความรู้ความสามารถ มีจิตวิเคราะห้ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อจิตสำนึกของความเป็นเสรีชน เคารพกติกา รักแผ่นดิน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เห็นแก่อนาคตของลูกหลาน การพัฒนาประเทศจะ

สามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่มุ่งหวังไว้ (ลิขิต อีรวคิน, 2548: 107-111) ซึ่งในปัจจุบันมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบต่อนองและผู้อื่น และการเกิดปัญหาทางสังคมด้านอาชญากรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การลักขโมย การฉกชิงวิ่งราว การเห็นแก่ตัว นอกจากนั้นสถานการณ์ภายในประเทศซึ่งในปัจจุบันที่มีการแก้ปัญหาโดยการใช้ความรุนแรง และประชาชนได้รับรู้ข่าวสารมากมาย ซึ่งขาดการกลั่นกรองที่เหมาะสม โดยเฉพาะจากสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตใจและพฤติกรรมเด็กอย่างมาก ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาเรื่องการควบคุมอารมณ์ การใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ไม่เคารพกฎหมายและกติกาสังคม ขาดความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ขาดความมีจิตอาสา ขาดความไว้วางใจกัน และมองโลกในแง่ร้าย รวมทั้งมีเหตุปัจจัยและพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ชีวิต และการใช้เวลาของเด็กและเยาวชนเอง ได้แก่ ครอบครัวยุคความรักรักความอบอุ่น มีความรักหรือมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การเข้าถึงอบายมุขได้ง่ายและการขาดแบบอย่างที่ดี ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ (อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2551) ซึ่งปัญหาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่ายังมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รวมกลุ่มแข่งรถมอเตอร์ไซด์ ใช้ความรุนแรง ทะเลาะวิวาท ตีมสุราและเสพยาเสพติด มีปัญหาออกจากโรงเรียนกลางคัน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังของชาติในอนาคตขาดคุณภาพทั้งทักษะความรู้ ขาดวินัยและมีพฤติกรรมรุนแรง รวมทั้งขาดจริยธรรมคุณธรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553: 17-18)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดการเรียกร้องให้ปลูกฝังจิตสำนึก

ขึ้นในสังคมโดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษา โดยมีความมุ่งหมายและกระบวนการในการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 5) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการกำหนดให้หนึ่ง ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 17: 21)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาซึ่งมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการเข้าร่วมกิจกรรม และการค้นพบกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาจิตสำนึกของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

3. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

โดยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งมีจำนวนครูผู้สอนทั้งสิ้นจำนวน 930 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 56 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มขนาดโรงเรียนโดยใช้เทคนิคแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

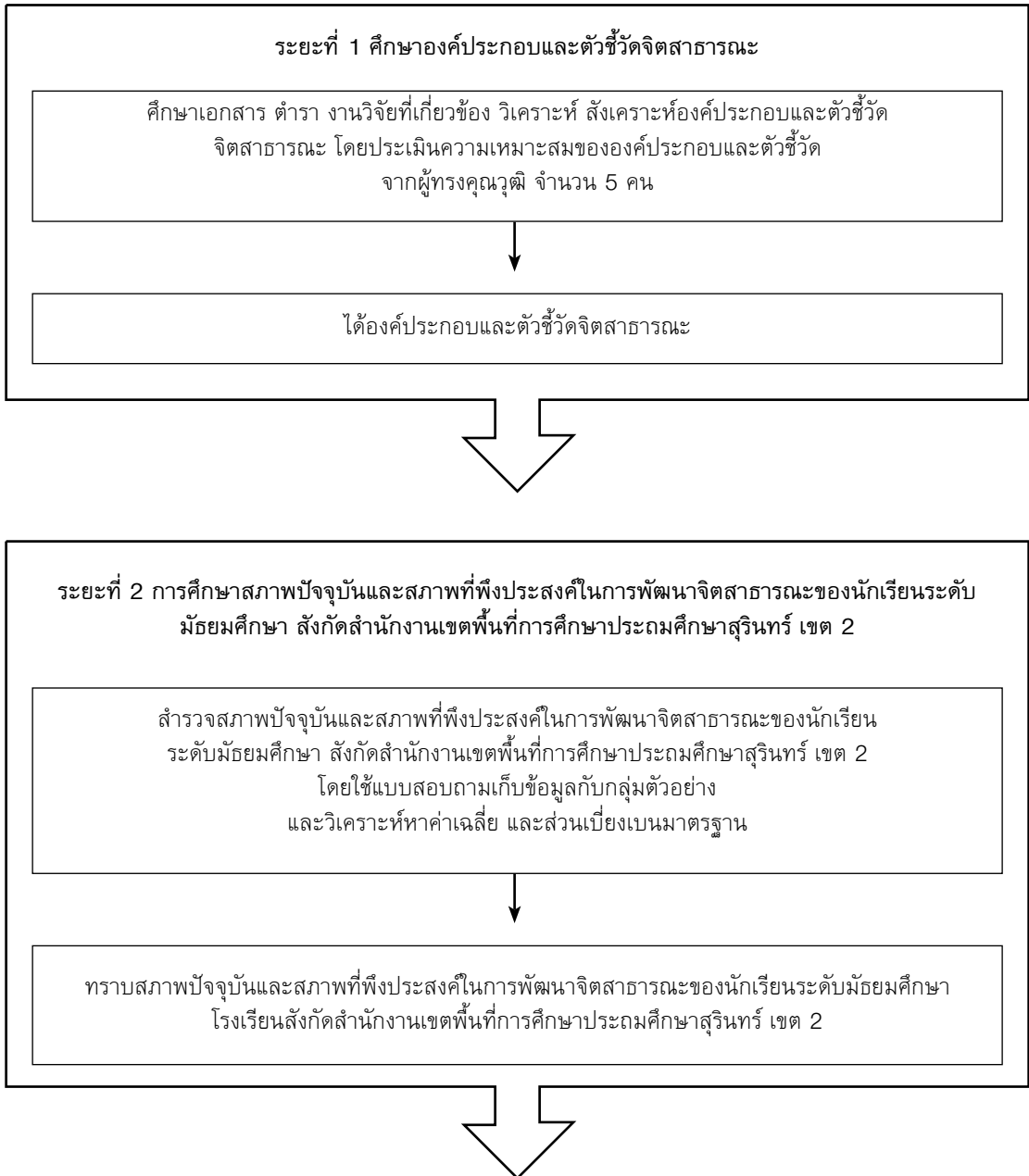
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ระยะการวิจัย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย แสดงโดยแผนภาพดังภาพที่ 1

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ
ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ศึกษา Best Practices จากหน่วยงาน ที่มีวิธีที่ดีในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียน จำนวน 3 แห่ง โดยวิธีการสัมภาษณ์

ร่างโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ได้โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

ทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

สรุปผลการประเมินการทดลองใช้โปรแกรม
โดยใช้แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ (AAR)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ฐานนิยม ค่าพิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบจำนวน 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 จิตสำนึกด้านความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึง จำนวน 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 จิตสำนึกด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองจำนวน 5 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 3 จิตสำนึกด้านการปฏิบัติตน จำนวน 4 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบของจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความเหมาะสมสอดคล้อง

2. สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสำนึกด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสำนึกด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสำนึกด้านการปฏิบัติตน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับสภาพที่พึง

ประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสำนึกด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสำนึกด้านการปฏิบัติตน และจิตสำนึกด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง ตามลำดับและผลการวิเคราะห์ ค่าดัชนีความต้องการ *PNI^{Modified}* ในการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสำนึกด้านการปฏิบัติตน จิตสำนึกด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสำนึกด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ

3. การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม 2) การยับยั้งพฤติกรรม และ 3) การเสริมสร้างให้พฤติกรรมคงอยู่ และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบจำนวน 13 ตัวชี้วัด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่

เกี่ยวข้องกับจากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะของนักเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แล้วนำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสม และยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกด้านมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยได้สรุปว่า องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียน มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง และจิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน และตัวชี้วัดของจิตสาธารณะของนักเรียนทั้ง 13 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมสอดคล้องเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริ แคนสา (2551: 16) พบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ 2) ด้านความคิดเชิงจิตสำนึกสาธารณะ 3) ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลเชิงจิตสำนึกสาธารณะ

2. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัศึกษานั้น ซึ่งประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น การตระหนักรู้ว่าควรดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน ชุมชน นักเรียนจะไม่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ เกิดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ตระหนักถึงการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ การไม่ใส่ใจถึงการใช้ของส่วนร่วม ซึ่งส่งผลทำให้การพัฒนาเสริมสร้างจิต

สาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับทรงศิลป์ ธรรมวิภารัตน์ (2552: 80-81) ได้พัฒนาการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนให้พึงมีในกรอบการดำเนินงาน 2 ด้าน คือ ด้านความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียน และการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และยังสอดคล้องกับกุลทิพย์ ศาสตรระจิก (2551: 26-27) ที่สรุปว่า จิตสาธารณะเป็นความรู้สึกนึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การรักษาสาธารณะสมบัติที่เป็นของส่วนรวม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนลงมือกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและเพื่อรักษาผลประโยชน์ต่อส่วนรวมสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตนเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการรู้จัก การปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายและการกระทำที่หลีกเลี่ยงการใช้สาธารณะสมบัติหรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 17: 21) ได้สรุป การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการกำหนดให้หนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนคือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และ

ท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคมด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ ซึ่งมีหลักการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้ 1) การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม 2) การยับยั้งพฤติกรรม และ 3) การเสริมสร้างให้พฤติกรรมคงอยู่ โดยการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน 2) การกำหนดวิธีการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน และ 3) การนิเทศติดตามการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของ Bandura (1977 อ้างอิงมาจาก ทิศนา ขมมณี. 2546: 20-21) สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรม และเขาเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และตัวแบบจะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ 1) ส่งเสริมการเกิดพฤติกรรม 2) ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม และ 3) ช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิธีการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน และขั้นตอนที่ 3 การนิเทศติดตามการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จะต้องพัฒนาพฤติกรรมโดยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆ ในเชิงบวกแล้วควบคุมยับยั้งพฤติกรรมเชิงลบ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกให้ยังคงปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับสุรางค์ คุ้มตระกูล (2552: 308-312) สรุปถึงทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Skinner (Operant Conditioning Theory) ไว้ว่า สิ่งสำคัญในการสอนคือ การเสริมแรง มีดังนี้ 1) การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีกส่วนการกระทำที่ไม่มี การเสริมแรงแนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้นจะลดลงและหายไปในที่สุด 2) การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้เกิดการตอบสนองกว่า การเสริมแรงที่ตายตัว 3) การลงโทษทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว 4) การให้แรงเสริมหรือให้รางวัลเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการสามารถช่วยปรับหรือปลุกฝังนิสัยที่ต้องการได้ ทั้งนี้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อย่างถูกต้องและเหมาะสม นักเรียนมีจิตสาธารณะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัด

กิจกรรมโดยพัฒนาเสริมสร้างให้มีจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤษณพงษ์ รักษาภักดี (2554: 126) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การใช้ชุดกิจกรรมในลักษณะโครงการ และการนิเทศ ติดตาม ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการช่วยพัฒนาสาธารณสมบัติของโรงเรียนและการรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมในวิทยาลัยตนเอง สามารถกระทำได้มากยิ่งขึ้น

จากการทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้วิจัย กลุ่มเป้าหมายได้เข้าใจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน การจัดทำคู่มือในการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละกิจกรรม ทำให้ได้คู่มือในการดำเนินงาน 1 เล่ม ในคู่มือมีกิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน พร้อมการประเมินกิจกรรมทั้งหมด แบ่งเป็น 3 Module ในระหว่างการจัดกิจกรรมจัดทำคู่มือ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความร่วมมือกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม และร่วมกันคิดสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี จึงน่าจะเป็นไปได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ในครั้งนี้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิรวรรณ กองทุ่งมน (2553: 74-77) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะโดยเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่า

ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนนั้น ต้องได้รับการพัฒนามาตั้งแต่เด็ก โดยปลูกฝังในด้านของคุณธรรม เพื่อก่อให้เกิดเป็นนิสัยและเกิดความเคยชิน

1.2 ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ต้องได้รับการพัฒนาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ครู สถานศึกษา เพื่อน ชุมชน สังคม และตัวเอง

1.3 ในการสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยครูผู้สอนควรวางแผนในการจัดกิจกรรม เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลา และต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อก่อให้เกิดเป็นนิสัยและติดตัวนักเรียนอย่างถาวร

1.4 การนำโปรแกรมการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะนี้สามารถประยุกต์ใช้หรือบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ ในรูปแบบของการจัดกิจกรรม โดยบูรณาการให้เหมาะสมกับรายวิชานั้นๆ นอกจากนี้ควรนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมประจำวันเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการปลูกฝังคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับช่วงวัยอื่นๆ เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น เพื่อให้การพัฒนาเหมาะสมกับวัยมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะ ศึกษาการใช้สื่อและนวัตกรรมรูปแบบการสอน กิจกรรมที่แปลกใหม่ เพื่อดึงดูดความสนใจ

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงษ์ รักษาภักดี. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดุงวิทยา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.),
- กุลทิพย์ ศาสตรระจุก. (2551). การถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารของกลุ่มเยาวชนในจิตสำนึกสาธารณะของชมรม-พุทธศาสตร์สากล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.
- จิรวรรณ กองทุ่งมน. (2553). การพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นวัตกร หอมลิน. (2556). รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงศิลป์ ธรรมวิภารัตน์. (2552). การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนในการรักษาสภาพแวดล้อมและความสะอาดของโรงเรียนท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- ทศนา แชมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เมธีทีปส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพรหม พรระคพวก. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ: เนื่องในวันสถาปนา สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ครบรอบ 49 ปี. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ลิขิต อีร์เวคิน. (2548). *คนไทยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ศิริ แคนสา. (2551). *การพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2553). *โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย: An Accelerated Project for Building Good Character of Thai Children and Youth*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิก.
- อมรวิษณุ นาครทรรพ. (2551). *สถิติตัวบ่งชี้สภาพการณ์เด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.